

HET HOGE NOORDEN

Verslag van een excursie naar de Groninger Waddenkust op 21 november 1992

Jan Allex de Roos

Stelt u zich voor... Het is een uur of drie in de middag. Het is stralend weer en u kijkt uit over de Kwelder boven Kloosterburen. U richt uw Bushnell op een uiterst waarschijnlijke Ruigpootbuizerd die stil op een paaltje wacht op de dingen die gaan komen. U draait een paaltje naar links, waarop Bonte Kraai. Hier heeft u geen tijd voor, want twee paaltjes verder zit een volwassen Slechtvalk. Een Blauwe Kiekendief vliegt nu door uw beeld naar links. Terwijl u de Kiek volgt ziet u onder in uw beeld een grote bruine Buizerd op een paaltje. U volgt de Kiek verder en begint na te denken over de bruine Buizerd. Was het paaltje nou zo kort, of was het een heel erg grote Buizerd? De Kiek vliegt terug langs de Buizerd, die bij directe vergelijking een keer of

drie groter blijkt dan de Kiek. Er verschijnt een forse grijze snavel in beeld. Inderdaad: Zeearend op paal in de Kwelder boven Kloosterburen. Maar laten we bij het begin beginnen.

Ten gevolge van een niet geheel sluitende afspraak staat de helft van de groep Avifaunaleden die stralende morgen tussen de Duitsers te wachten bij de steiger van de SteuerfreieEinkaufsfahrt, en de andere helft bij de boot naar Borkum. Een kwartiertje later dan voorzien vertrekken acht auto's onder leiding van Ben Koks naar de Noordkust. In de uiterste westhoek van de Eemshaven zitten meteen al veel vogels, onder andere een zeer grote groep Bergeenden. Het verschijnen van een pijlsnelle Slechtvalk doet wolken steltlopers in paniek raken. Ongeveer tweehonderd meter verder voegt zich een tweede Slechtvalk bij de eerste en er volgt kort - altijd te kort - enige lucht-acrobatiek. Een gunstig begin.

We rijden verder langs de dijkweg die normaal voor auto's is gesloten en treffen in de Eemspolder een grote gemengde groep Grauwe en Rietganzen, waaronder nogal wat exemplaren met halsbanden. Met vereende krachten zien wij kans alles na een minuut of vijf op de wieken te krijgen: een twee-min voor de Avifaunaleden en dit moet dus de volgende keer anders. Er vliegen groepjes Kleine Zwanen over - het hoofddoel van de excursie - en als een naburig veld met kluiten bruine modder ineens de lucht in gaat blijkt weer eens hoe goed de schutkleur van een Goudplevier is. Aan de andere kant van de weg fladdert een groep van minstens 200 Sneeuwgorzen over een akker. Ze zijn helaas wat te ver weg om goed te worden bekeken.

De Kleine Zwanen van de Uithuizer Polder komen de afspraak die Ben met ze had gemaakt niet na, en zodoende belanden we een uurtje eerder dan voorzien in de taveerne van Noordpolderzijl. In de sluiskolk een vrouwtje Brilduiker. Als ik even tussendoor naar Uithuizen rijd om te tanken komen er honderden Kleine Zwanen over die allen naar het westen vliegen. Wat een prachtig geluid maken die vogels toch. Zijn er vogels die witter zijn? Lepelaars wellicht? Megawit heet deze kleur sinds kort en als de Nederlandse reclamemakers deze soort in de gaten krijgen dan kunnen de Knobbelswanen het voortaan wel schudden.

Op weg naar de Negenboerenpolder wordt diverse keren gestopt voor enorme aantallen Spreeuwen en veel Buizerds. Een groepje van vier Strandleeuweriken vliegt over onze hoofden. Op de kwelder zien we een onvolwassen Havik en de derde Slechtvalk van de dag, die een echte jachtvlucht laat zien. Geen hoge vlucht, helaas, maar een lage over zo'n driehonderd meter richting een groep Spreeuwen. De jacht is niet succesvol. De bruine pijl wordt weer paalzitter.

We lopen door de zeekraal naar het water maar de gewenste IJsgorzen zijn er niet. Wel spat er aan het eind van de wandeling een prachtige Velduil uit de vegetatie. Even verder strijkt

hij neer en bespiedt ons vanachter een polletje. Lichtgele priemogen in een opvallend wit gezicht. Een fantastische waarneming van een prachtige vogel die bij deze optimale belichting eerder geel en oranje blijkt dan bruin. Verder fladderen hier Frater-tjes rond en strompelt er een Eide-eend die op het punt staat naar de eeuwige mosselbanken te vertrekken. Of is het hiernamaals ook al leeggeschraapt?

De middag vordert al aardig als we ter hoogte van de Julianapolder de Zeearend ontdekken. Het feit dat het echt een kwartier duurt voordat wij op het idee komen dat het echt een Zeearend is, toont aan hoe moeilijk het is om afmetingen en afstanden te schatten in een landschap dat plat is en eigenlijk zonder einde. Als de arend een stukje vliegt zien we dat de staart nog lang niet helemaal wit is. In combinatie met de duidelijk grijze snavel wijst dit op een jonge vogel van 3 of 4 jaar oud. Volwassen Zeearenden hebben een gele snavel en een geheel witte staart. De Zeearend veroorzaakt zoveel opwinding bij de groep, dat Slechtvalk nummer vier geen aandacht meer krijgt (toch de enige duidelijk volwassen Slechtvalk van de dag) en aan de precieze determinatie van die uiterst waarschijnlijke Ruigpootbuizerd zijn we ook niet meer toegekomen.

Terwijl de Zeearend zit, vertelt Avifaunalid Harm Westers uit Hornhuizen iets over Feddema's Plas, een met riet omzoomde ondiepe kleiput die grenst aan zijn land en die hij zo aantrekkelijk mogelijk wil maken voor de vogels. Dit unieke stukje natuur zal misschien in de toekomst worden voorzien van een schelpenstrandje waarop sterns kunnen gaan broeden. Achter de plas, op land van Westers, zitten ondertussen enkele honderden Kleine Zwanen, waaronder enkele met een blauwe halsband. Dit zijn de dieren die deze zomer door Jan Beekman zijn gemerkt in de delta van de Petsjora, in Rusland.

Het zal uit dit verslag duidelijk zijn geworden dat het een zeer geslaagde excursie was, met unieke vogelrijkdom in een uniek gebied. Er

werden ongeveer 57 soorten vogels gezien, waaronder verder nog Dodaars, Kol-, Rot- en Brandganzen, veel Smienten, Sperwer, veel Torenvalken, Steenloper, Bonte Strandloper, Turel-

uur, Groenpootruiter, Witgatje, veel Wulpen, Oeverpieper en Bonte Kraai. Met dank aan Ben Koks voor het openen van de vele hekken. Ik zal zelf vaker in het Hoge Noorden gaan kijken.
